



Sygn. akt IV KK 98/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba (sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

Protokolant Ewa Śliwa

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Józefa Gemry
w sprawie **Ł. W.**

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. oraz art. 12 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 6 grudnia 2022 r.,

kasacji, wniesionej na niekorzyść przez prokuratora

od wyroku Sądu Okręgowego w Rybniku

z dnia 23 grudnia 2021 r., sygn. akt III Ka 580/21

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 11 sierpnia 2021 r., sygn. akt III K 29/21,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego
rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Rybniku w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 11 sierpnia 2021r. w sprawie III K 29/21 oskarżony **Ł. W.** został uznany za winnego tego, że:

- działając w zamiarze, aby inna osoba dokonała czynu zabronionego swoim zachowaniem ułatwił jego popełnienie w ten sposób, że w dniu 2 grudnia 2019 roku w B. założył rachunek bankowy nr [...], do którego dokumenty przekazał nieustalonej osobie, która w dniu 12 grudnia 2019 roku w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wprowadziła w błąd I. N., co do faktu, że jest komisarzem A. Z. z Biura w W. i zajmuje się rozpracowywaniem siatki hakerów włamujących się na cudze rachunki bankowe i zaciągających kredyty na inne osoby, a także co do faktu, że taki haker włamał się na konto pokrzywdzonej i zaciągnął na nią kredyt w wysokości 39.000 złotych, i także co do tego, że celem pozbycia się tego kredytu zaciągniętego przez hakera na jej dane, pokrzywdzona musi w banku ze swojego rachunku dokonać przelewu środków na wskazany rachunek i dodatkowo zaciągnąć kredyt, który należy przelać na tożsamy rachunek o numerze [...], w konsekwencji czego doprowadziła I. N. do niekorzystnego rozporządzenia jej mieniem w łącznej wysokości 24.000 złotych, albowiem pokrzywdzona dokonała w dniu 12 grudnia 2019 roku przelewu na wskazany powyżej rachunek bankowy kwoty 14.000 złotych ze swojego rachunku bankowego, a także kwoty 10.000 złotych, uzyskanej w Banku S.A. Oddział w R. w wyniku zawartej w dniu 12 grudnia 2019 roku umowy pożyczki o numerze [...], przy czym oskarżony zarzucanego mu czynu dopuścił się w warunkach powrotu do przestępstwa, będąc uprzednio skazanym wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 16 września 2011 roku, sygn. akt III K [...] za czyn z art. 288§1 k.k., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, objętego wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w B. z dnia 22 lutego 2016 roku, sygn. akt III K [...]1, mocą którego wymierzono mu karę łączną roku pozbawienia wolności, którą odbył w okresie od 6 maja 2016 roku do dnia 6 maja 2017 roku;

tj. popełnienia czynu wyczerpującego ustawowe znamiona przestępstwa z art. 18§3 k.k. w zw. z art. 286§1 k.k. w zw. z art. 12§1 k.k. w zw. z art. 64§1 k.k.

Za tak opisany i zakwalifikowany czyn wymierzono mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz zobowiązano na podstawie art. 46§1 k.k. do naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonej.

Wyrok ten został zaskarżony apelacją obrońcy oskarżonego, w której podniesiono zarzut naruszenie prawa materialnego, a to art. 18§3 k.k. w zw. z art. 286§1 w zw. z art. 12§1 k.k. w zw. z art. 64§1 k.k. poprzez jego błędne zastosowanie objawiające się w nieuzasadnionym przyjęciu, że oskarżony poprzez założenie rachunku bankowego brał udział w przestępczym procederze i ułatwił nieustalonej osobie dokonanie przestępstwa oszustwa na szkodę Ireny Nowomiejskiej, podczas gdy poczynione przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne nie pozwalają na przyjęcie, iż zachowanie Ł. W. miało charakter działania umyślnego i celowego, aby inna osoba dokonała przestępstwa oszustwa.

Wskazując na powyższe, obrona wniosła o zmianę wyroku w zaskarżonym zakresie poprzez uniewinnienie oskarżonego od przypisanego mu czynu zabronionego ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Rybniku.

Sąd Okręgowy w Rybniku wyrokiem z dnia 23 grudnia 2021r. w sprawie sygn. akt III Ka 580/21 zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że uniewinnił oskarżonego od popełnienia zarzuconego mu czynu.

Kasację od tego wyroku złożyła Prokuratura Rejonowa w Rybniku podnosząc w niej zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa procesowego, a to: art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 424§1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 457§3 k.p.k. polegające na tym, że Sąd II instancji rozpoznając środek odwoławczy:

- wydał orzeczenie o charakterze reformatoryjnym, odstępując od dokonania pełnej oceny materiału dowodowego, w szczególności dowodów i okoliczności świadczących na niekorzyść oskarżonego Ł. W., ograniczając się do okoliczności, które przemawiają za tezą przyjętą w zaskarżonym rozstrzygnięciu, co w konsekwencji doprowadziło do oceny materiału dowodowego w sposób niezgodny z zasadami wyznaczonymi przez wskazane wyżej przepisy, w szczególności z naruszeniem obiektywizmu i zasady swobodnej oceny dowodów, nie przeprowadził łącznej i kompleksowej oceny wszystkich dowodów, pozwalających na prawidłowe zakwalifikowanie zachowania oskarżonego Ł. W., ograniczając się do kontroli niepełnej i wybiórczej, pomijającej wskazania wiedzy i doświadczenia życiowego, co w konsekwencji doprowadziło do nieuwzględnienia znaczenia całokształtu

okoliczności ujawnionych w toku postępowania, naruszającego obowiązujące zasady i standardy proceduralne wyznaczone przez wskazane wyżej przepisy,

- orzekając w oparciu o odmienną ocenę dowodów i dokonane na nowo w sposób odmienny niż dokonał to Sąd I Instancji ustalenia faktyczne, nie przedstawił w uzasadnieniu własnej analizy całego materiału dowodowego zgromadzonego w toku dotychczasowego procesu i nie wskazał, którym dowodom dał wiarę i dlaczego, a którym odmówił waloru wiarygodności wskazując, przy tym konkretne powody, które to naruszenia skutkowały błędnym uznaniem, że zebrany materiał dowodowy nie wskazuje, aby oskarżony Ł. W. działając w zamiarze, aby inna osoba dokonała czynu zabronionego swoim zachowaniem ułatwił jego popełnienie w ten sposób, że w dniu 2 grudnia 2019 roku w B. założył rachunek bankowy nr [...], do którego dokumenty przekazał nieustalonej osobie, która w dniu 12 grudnia 2019 roku w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wprowadziła w błąd I. N., co do faktu, że jest komisarzem A. Z. z Biura w W. i zajmuje się rozpracowywaniem siatki hakerów włamujących się na cudze rachunki bankowe i zaciągających kredyty na inne osoby, a także co do faktu, że taki haker włamał się na konto pokrzywdzonej i zaciągnął na nią kredyt w wysokości 39000 złotych, i także co do tego, że celem pozbycia się tego kredytu zaciągniętego przez hakera na jej dane, pokrzywdzona musi w banku ze swojego rachunku dokonać przelewu środków na wskazany rachunek i dodatkowo zaciągnąć kredyt, który należy przelać na tożsamy rachunek o numerze [...], w konsekwencji czego doprowadziła I. N. do niekorzystnego rozporządzenia jej mieniem w łącznej wysokości 24.000 złotych, albowiem pokrzywdzona dokonała w dniu 12 grudnia 2019 roku przelewu na wskazany powyżej rachunek bankowy kwoty 14.000 złotych ze swojego rachunku bankowego, a także kwoty 10.000 złotych, uzyskanej w Banku S.A. Oddział w R. w wyniku zawartej w dniu 12 grudnia 2019 roku umowy pożyczki o numerze [...], co skutkowało wydaniem rozstrzygnięcia uniewinniającego oskarżonego od popełnienia czynu opisanego w punkcie I wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku, sygn. akt III K 29/21, podczas gdy uwzględnienie wszystkich zebranych dowodów oraz pełna i kompleksowa ocena tych dowodów i okoliczności sprawy, z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i

doświadczenia życiowego, winna prowadzić do wniosku, że oskarżony Ł. W. swoim zachowaniem wyczerpał znamiona występkę określonego w art. 18§3 k.k. w zw. z art. 286§1 k.k. w zw. z art. 12§1 k.k. w zw. z art. 64§1 k.k.

Stawiając powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Rybniku w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut postawiony w kasacji jest zasadny.

Nie negując twierdzeń Sądu Odwoławczego co do prawnego charakteru pomocnictwa, stwierdzić należy, że ustalenia w zakresie zaistnienia tej formy zjawiskowej popełnionego czynu nie mogą abstrahować od logicznej oceny całości zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

Z tej perspektywy zauważyć należy przede wszystkim to, że ma rację Sąd I instancji wskazując, iż popełnienie omawianego oszustwa nie byłoby możliwe, gdyby zawczasu sprawca nie zapewnił sobie dostępu do rachunku bankowego, na który pokrzywdzona przeleje pieniądze i z którego on, będzie mógł bezpiecznie i bez ujawniania swojej tożsamości, podjąć je. W tym kontekście zapewnienie sobie dostępu do rachunku założonego przez oskarżonego, było w ogóle warunkiem sine qua non popełnienia tego czynu. Nie można zatem mówić o jakiegokolwiek przypadkowości wykorzystania tego właśnie rachunku do popełnienia omawianego czynu – było ono przygotowane i zaplanowane. Co więcej, dostęp do tego rachunku musiał odbyć się z Wielkiej Brytanii, a więc sprawca musiał dysponować precyzyjnymi danymi tego rachunku i narzędziem – kartą – pozwalającą na dokonanie operacji bankowych poprzez ten rachunek. Tutaj zaś zauważyć należy, że oskarżony oświadczył, iż natychmiast po założeniu rachunku zniszczył wszystkie dokumenty bankowe z nim związane, a kartę zgubił. Przy czym, nie zastrzegł dostępu do tego rachunku, nie zgłosił zagubienia karty, nie wyrobił sobie nowej. Warto też wskazać, że oskarżony założył przedmiotowy rachunek bezpośrednio przed dokonaniem przedmiotowego czynu – w dniu 2 grudnia 2019r.

W świetle powyższego, wyjaśnienia oskarżonego słusznie uznał Sąd I

instancji za nieprzekonujące w zakresie szerszym niż tylko przyznanie faktu posiadania omawianego rachunku.

Trudno uznać za wiarygodne to, że w warunkach normalnego funkcjonowania w obrocie bankowym, właściciel rachunku pozbywa się ważnej dokumentacji, nie reaguje na zagubienie karty, nie interesuje go też i to, czy w wyniku utraty tej karty, ktoś niepowołany uzyskał dostęp do jego środków pieniężnych itp.

Jedynym logicznym wytłumaczeniem zaistniałej sytuacji jest to, że oskarżony nigdy nie był zainteresowany prowadzeniem tego rachunku i założył go dla innej osoby, która chciała się nim posłużyć nie ujawniając swojej tożsamości.

Już powyższe podważa zasadniczą tezę Sądu Odwoławczego, że „czynności procesowe podjęte w niniejszym postępowaniu nie dały podstaw do ustaleń wskazujących na związek oskarżonego z dokonany oszustwem” (k.5 uzasadnienia wyroku SO).

Jest dokładnie odwrotnie, przeprowadzone postępowanie dowodowe i logiczna ocena dowodów zgromadzonych w sprawie, przy zachowaniu reguł z art. 7 k.p.k., wprost wskazują na związek działań oskarżonego z oszustwem popełnionym z pokrzywdzeniem I. N..

Natomiast zupełnie odrębną kwestią jest to, czy związek ten ma prawny charakter pomocnictwa do popełnienia tego oszustwa, a więc, czy oskarżony co najmniej godził się na ułatwienie popełnienia tego czynu.

Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny w sprawie, a następnie dokonał jego subsumpcji, przyjmując, że zachowanie oskarżonego wyczerpuje znamiona czynu zabronionego z art. 18§3 k.k. w zw. z art. 286§1 k.k. (w zw. z art. 64§1 k.k.). Rzeczą zaś Sądu Odwoławczego było, w zakresie postawionych w apelacji zarzutów, przeprowadzenie analizy poprawności tej oceny. Z obowiązku tego Sąd ten nie wywiązał się. Z pewnością bowiem, na gruncie niniejszej sprawy, nie może być mowy, tak jak przyjął to Sąd Okręgowy, o braku związku pomiędzy działaniem oskarżonego z dokonany oszustwem.

Mając na uwadze powyższe względy, Sąd Najwyższy orzekł o uchyleniu zaskarżonego wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy winien raz jeszcze, tym razem rzetelnie i dostrzegając całość zgromadzonego i ocenionego w zgodzie z zasadami logiki, materiału dowodowego, rozpoznać zarzuty podniesione w apelacji.

I.n